

Datum
2023-12-05
Adress

Yttrande

Diarienummer
TN-2023-2051

Till
Kommunstyrelsen

Remiss- Uppdrag budget 2023 - Definiera och starta ett långsiktigt och strategiskt områdeslyft i Malmös socioekonomiskt svaga delar med särskilt fokus på barn och ungas uppväxtvillkor STK-2023-137

Tekniska nämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Tekniska nämnden instämmer i att Malmö stad behöver samla sina insatser i stadens geografiska områden. Det pågår redan mycket viktigt och framgångsrikt arbete i stadens geografier, inte minst i tekniska nämndens egen verksamhet, som kan förstärkas och samordnas.

Tekniska nämnden ser dock ett antal kompletteringar och förtydliganden som behöver göras för att modellen ska fungera. Det är inledningsvis viktigt att det i modellen klargörs att satsningar av detta slag ses som en kontinuerlig process, och inte som en tidsatt satsning i projektliknande form. Det är också mycket viktigt att klargöra hur ekonomistyrningen kommer att fungera inom ramen för modellen, exempelvis hur och av vilken instans som prioriteringar kommer att göras som i förlängningen bör beslutas i nämndernas budgetar. Slutligen ser tekniska nämnden att näringslivsperspektivet inte framträder tillräckligt tydligt.

Yttrande

Generella synpunkter

Tekniska nämnden instämmer i att Malmö stad behöver samla sina insatser i stadens geografiska områden. Det pågår redan mycket viktigt och framgångsrikt arbete i stadens geografier, inte minst i tekniska nämndens egen verksamhet, som kan förstärkas och samordnas. Tekniska nämnden ser dock en del kompletteringar och förtydliganden som måste göras innan en sådan organisation för en hållbar lokal utveckling med kraftsamlande insatser kan bli verklighet.

Tekniska nämnden menar att de framgångsfaktorer som stadskontoret identifierat är rimliga. Särskilt instämmer nämnden i att arbetet bör vara långsiktigt och inkluderande för alla förvaltningar och bolag. Det är av största vikt att satsningar av detta slag ses som en kontinuerlig process, och inte som en tidsatt satsning i projektliknande form. Därför måste modellen i sig vara väl genomtänkt, hållbar och väl integrerad med stadens styrprocesser.

I dagsläget är det svårt att utläsa ur modellen hur styrningen av ekonomi och insatser kommer att gå till. Tekniska nämnden menar att det är viktigt att klargöra exempelvis hur och av vilken instans som prioriteringar kommer att göras. I modellen framförs att utgångspunkten bör vara befintliga resurser i såväl Malmö stad som hos andra aktörer. Det innebär att prioriteringen bör ske inom ramen för den befintliga budgetprocessen, där nämnderna gör avvägningar om riktning och prioritering. I modellen nämns vidare att ”mer komplexa åtgärder” kan arbetas in i stadens verksamhetsplaner och budget, efter det att strategier tagits fram tillsammans med aktörer från civilsamhället och näringslivet. Tekniska nämnden har i den beskrivningen svårt att utläsa hur den politiska styrningen och prioriteringen i nämndens ordinarie processer ska samspela med prioriteringar som sker inom ramen för samordningsorganisationen. Ansvarsförhållandena behöver stå klart innan samordningsorganisationen etableras.

Tekniska nämnden ställer sig bakom att utgångspunkten måste vara att fysiska och sociala perspektiv hör ihop. Nämnden ser dock att näringslivsperspektivet är för svagt i den föreslagna modellen. Som stadens markägare menar tekniska nämnden att sysselsättningsskapande åtgärder måste vara en del av de beskrivna satsningarna, för att få en helhetsbild av vad staden gemensamt kan bidra med. Det ensidiga fokuset på Malmöbornas boendeområden kan kanske vara skälet till att stadens verksamhetsområden inte framträder som en viktig pusselbit i att skapa hållbar lokal utveckling. Tekniska nämnden menar att kopplingen behöver vara tydlig mellan de sysselsättningsfrämjande åtgärder som verksamhetsområdena bidrar med och den lokala utvecklingen i staden.

Modellen sägs rikta sig mot ett långsiktigt lyft i stadens socioekonomiskt svaga delar. I förslaget uppges dock att områdeslyftet ska organiseras utifrån stadens 14 geografiska statistikområden. Tekniska nämnden önskar ett förtydligande kring om det är samtliga 14 områden som ska omfattas av satsningen, eller enbart några, som är särskilt socioekonomiskt svaga. Nämnden ställer sig också frågande till hur prioriteringar mellan de olika områdena ska ske, exempelvis vad gäller renhållning och drift, i de fall ett område särskilt pekats ut.

I ärendet redovisar också stadskontoret kortfattat ett stadsövergripande index för att göra en bedömning om vilka områden som är mer eller mindre svaga. Tekniska nämnden ställer sig tveksamma till en del av indikatorerna, exempelvis svarsfrekvens i folkhälsoenkäter, vilket inte bör säga mycket om den upplevda delaktigheten. Nämnden ställer sig också tveksam till indikatorn om bostads- och äganderätt och vad denna ska indikera. Kanske behöver indikatorn nyanseras genom att särskilja nyare hyresrätter och äldre hyresrätter med stora renoveringsbehov? Nämnden saknar också indikatorer som fokuserar på hälsa, inte minst med tanke på ökad psykisk ohälsa bland barn och unga och skillnader i förväntad livslängd beroende på var man bor i staden. Nämnden saknar också indikatorer kring det fysiska och strukturella förutsättningarna i området, exempelvis underhåll, renhållning, grönska och utförda investeringar i området.

Ett generellt medskick är att det i den här typen av förslag är mycket viktigt att särskilja på nämndernas ansvar och förvaltningarnas. I ärendet är det ibland oklart om det är nämnd eller förvaltning som åsyftas, och på sina ställen blir ansvarsförhållandena oklara. Detta behöver justeras innan modellen ska appliceras.

Berörda nämnder och kommunala bolag har särskilt blivit ombedda att kommentera förslaget utifrån stadskontorets remissfrågor. Nämnden svarar nedan.

Vilka pågående processer inom er nämnds/bolags ansvarsområde idag skulle passa in i beskrivna organisering och arbetssätt kring hållbar lokal utveckling respektive kraftsamlande insatser?

I ärendet lyfts vikten av att de lokala drivkrafterna och behoven på plats i områdena ska vara utgångspunkt för stadens arbete. Tekniska nämnden har under flera år bedrivit ett långsiktigt och systematiskt arbete för att fånga och stödja just dessa drivkrafter, utifrån initiativ från boende, näringsidkare och fastighetsägare i olika delar av staden. Nämnden arbetar utifrån sin modell för samverkansstöd, som ses över och utvecklas kontinuerligt. Samverkansstöd är till för aktörer som vill utveckla ett geografiskt avgränsat område som berör tekniska nämndens ansvarsområde, tillsammans med Malmö stad. Det handlar om fastighetsägare, föreningar, företag eller boendegrupper som vill samverka med Malmö stad i syfte att utveckla exempelvis en gata, ett torg eller ett kvarter. Arbetet med BID (Boende, integration och dialog) kan särskilt nämnas här. Tekniska nämndens och dess förvaltnings långa erfarenhet av medborgardialog och lokal utveckling kan vara till stor hjälp i det kommande arbetet.

Tekniska nämnden har som markägare också flera viktiga verktyg för utveckling av stadens områden. Tekniska nämnden har förutom fokus på Malmöbornas behov, också ett tydligt utpekat fokus på näringslivets villkor. Här vill nämnden särskilt lyfta arbetet för att skapa hållbara nuvarande och framtida verksamhetsområden. Satsningar på verksamhetsområden är sysselsättningsfrämjande åtgärder som kan få stor effekt på boenden i olika områden i staden – inte minst de socialekonomiskt utsatta.

Tekniska nämnden använder markanvisningspolicyn som ett aktivt verktyg för lokal utveckling, genom att de fastighetsutvecklare som vill bygga i attraktiva lägen ibland måste åta sig att själv, eller i samarbete med andra aktörer, också bygga i mindre attraktiva lägen.

Fastighets- och gatukontoret arbetar också aktivt med att använda kvantitativa och kvalitativa data som ett verktyg för att skapa bra beslutsunderlag för nämndens planering och prioritering av verksamheten. Arbetet syftar till att ge en bild av olika geografiska områdens utmaningar, så att satsningar, exempelvis investeringar, kan riktas där de gör bäst nytta. Ett exempel är hur användningen av rutiner för sociala villkor vid markanvisningar. Enligt gällande rutin ska villkor ställas utifrån en områdesanalys som svarar på frågorna: *Vad vill vi med området/platsen där exploateringen ska ske? Vilka särskilda utmaningar finns i området? På vilka skulle exploateringen kunna skapa sociala mervärden?*

Stadsbyggnadsnämnden har tillsammans med kommunstyrelsen och tekniska nämnden också tagit fram en modell som beskriver kommunalekonomiska konsekvenser av långsiktig stadsutveckling. Modellen beskriver hur staden kan synliggöra kostnader och intäkter för stadsutvecklingsprojekt. Modellen presenteras som underlagsrapport till översiktsplanen.

Finns det särskilda områden, geografiska och tematiska, som ni anser vara viktiga för de kraftsamlande insatserna? Hur kan stadens nämnder/förvaltningar bidra till detta arbete?

Tekniska nämnden anser att det är viktigt med ett tydligt fokus på barn och unga. Tekniska nämndens ansvarsområde är centralt för att ge barnfamiljer möjligheter till bra bostäder till rimliga kostnader och en fysiskt trygg uppväxtmiljö som främjar goda sociala aktiviteter och

lärande. Nämnden vill dock även här förtydliga vikten av att integrera näringslivsperspektivet och sysselsättningsfrämjande arbete i den framtida samordningsorganisationen, och tror att nämnden kan bistå med viktiga perspektiv i den frågan.

Hur ser er nämnd/bolag på möjligheterna i den föreslagna modellen för samordningsstruktur?

Tekniska nämnden ser stora möjligheter med lokala samordnade åtgärder över förvaltningsgränserna, till exempel samordning av Communities That Care och arbetet med plan- och exploateringsprocessen. Men att bygga en lokal samordningsorganisation förutsätter ett tydligt strategiskt tänkande som anger *vad som ska samordnas* och *vad som ska uppnås*. Det är viktigt att samordningen inte blir ytterligare en administrativ nivå och istället utgår från de befintliga strukturerna och fokusera på att få dem att fungera effektivare. Därför behöver modellen ge svar på de frågor som nämndens lyfter tidigare i sitt yttrande kring prioriteringar och styrning av insatser.

Vilken nämnd eller bolag ser ni bör få den samordnande rollen för arbetet med hållbar lokal utveckling i de 14 geografiska områdena?

Tekniska nämnden anser att ansvaret för ett samordnat områdeslyft kräver att ansvar måste utgå från att det finns två nivåer i samordningen av stadens insatser.

Den första nivån är mer övergripande. Det beskrivs som en ”samordningsplattform” med fokus på att stödja den lokala samordningen, kraftsamla stadens resurser och ansvara för den samlade uppföljningen. För den övergripande nivån, som framför allt är strategisk och uppföljande, så är det viktigt att samordningsansvaret ligger på den nämnd som har ett utpekat samordningsansvar enligt Malmö stads reglementen. Strategisk samordning måste ses som en särskild kompetens i staden.

Det andra nivån är en operativ nivå med fokus på det nära agerandet i det i det prioriterade området. Det handlar enligt förslaget om att lösa frågor i en platt och enkel struktur, och att samla in behov från aktörer och boende i området. Tekniska nämnden menar att ansvaret för den mer operativa samordningen sannolikt kan komma att behöva se olika ut beroende på vilka insatser som prioriterade och vilket område som det handlar om. Vilken nämnd eller bolag som är bäst lämpad är dock svårt att avgöra innan frågorna är utlösta om hur styrning, ekonomi och prioritering ska gå till.

Ordförande

.....
Andreas Schönström (S)
.....

Direktör

.....
Tobias Nilsson
.....

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]